

ORGANISACE SPOJENÍ V ARMÁDNÍM SBORU V ÚTOČNÉM BOJI

Mjr. spoj. Jan Pechánek

I. Význam spojení při velení vojskům v soudobém boji

Jeden z pěti stalinských stále působících činitelů rozhodujících o vítězství ve válce jsou organizační schopnosti velitelského sboru. Aby mohly být organizační schopnosti velitelů co nejlépe uplatňovány, musí být splněny určité podmínky. Jednou z hlavních podmínek je dobře organizované a za všech okolností spolehlivě fungující spojení.

Minulé války dokazují stovkami příkladů, jaký význam má spojení v boji. Podceňování významu spolehlivého spojení a špatná organizace spojení přispěly k neúspěchům a porážkám celých armád.

Několik příkladů, které charakterisují význam spojení pro vedení válečných operací.

a) Již před sto lety B. Engels zaznamenal zkomplikování způsobů vedení válek v souvislosti s rostoucím počtem armád a napsal ve svém pojednání „Možnosti a vyhlídky války Svaté aliance proti Francii r. 1852“:

„Bez zdokonalení železniční sítě nemohou být takové masy soustředěny, ani zásobovány potravinami a střelivem, ani přeskupovány s místa na místo. Avšak bez použití telegrafů nebude vůbec možno jim velet. Vzhledem k tomu, že při takových masách nemůže být strateg a taktik (velitel na bitevním poli) v žádném případě sloučen v jedné osobě, je nutné práci rozdělit. Strategické operace, to jest koordinace činnosti různých těles, bude nutno řídit z jednoho ústředního místa pomocí telegrafních vedení...“

Tak definoval význam spojení B. Engels.

b) K porážce a zkáze druhé ruské armády gen. Samsonova ve Východním Prusku r. 1914 přispěla značnou měrou okolnost, že spojení bylo podceňováno a že nebylo vůbec spojení se sousedními jednotkami.

c) V bitvě na Marňě nebylo spojení mezi 1. a 2. německou armádou a štábem vrchního velitelství, což bylo jednou z hlavních příčin neúspěšného výsledku bitvy těchto armád.

d) Podle prohlášení vrchního velitele polské armády gen. Rydze Śmýglého byla polská armáda ve válce s Němci r. 1939 proto tak rychle rozdrčena, že v prvních dnech války nebylo spojení mezi polským hlavním velitelstvím a větší částí armád. Rychlý průběh války způsobil, že spojení nebylo již vůbec do jejího skončení obnoveno.

e) Velcí mužové sovětského národa Lenin a Stalin si byli vědomi důležitosti a významu spojení jako rozhodujícího činitele při velení ozbrojeným silám, a tedy i pro dosažení úspěchu v boji.

Když Lenin vypracovával plán ozbrojeného říjnového povstání v Petrohradě, vypracoval vedle taktických plánů pro ozbrojené povstání i plány pro velení a spojení.

Ve svém článku „Marxismus a povstání“ prohlásil: „...Zmocnit se ihned telegrafu a telefonu, umístit náš povstalecký štáb u telefonní ústředny, spojit se štábem telefonicky všechny továrny, všechny pluky a všechna místa ozbrojeného boje.“

f) Když Stalin, velký strateg a velitel, organizoval na samém počátku druhé světové války obranu proti útoku německých fašistických velitelů, zdůrazňoval význam dobře pracujícího spojení pro dosažení vítězství v této válce.

V prvním období Veliké vlastenecké války, kdy fašisté ještě měli dočasnou převahu a vedli útočné operace, snažili se především zničit velká spojovací střediska a uzly linkového spojení a důležitá dálková vzdušná vedení.

Porušení spojení způsobovalo ztrátu velení, což bylo příčinou mnohých neúspěchů.

V tomto těžkém období pro Rudou armádu vydal soudruh Stalin 18. srpna 1941 historický rozkaz č. 0243, kterým byly stanoveny tyto důležité zásady pro organizaci spolehlivého spojení:

1. Radio je v současné válce hlavním pojítkem.
2. Pro velitele front, armád, sborů a divisí zavést osobní radiové stanice.
3. Spojáře, kteří pracují na spojovacích uzlech štábů všech stupňů, připouštět k práci jen po speciální prověrce.
4. Spojení organisovat podle principu „na jeden stupeň níže“, to je: fronta — armáda — sbor, armáda — sbor — divise, sbor — divise — pluk a p.

Kromě toho bylo v tomto rozkaze ještě hodně různých velmi vážných pokynů, které sestavují základ osnov jak pro doplňování a výcvik personálu spojovacích vojsk, tak i pro zavedení, využití a používání nových pojítek.

g) Spisovatel V. Grossman vypravuje: „Když jsem se zeptal gen. Čujkova, co bylo pro něho ve válce nejtěžší, odpověděl bez rozmýšlení:

„Častá přerušení spojení s vojsky. Představte si, že byly dny, kdy Němci přerušili veškeré linkové spojení s divisemi, radio vynechávalo, protože vlivem otřesů se poškozovaly elektronky. Vyšleš styčného důstojníka — zabijí ho, vyšleš druhého — zabijí ho.

Všechno třeští, chraptí a spojení není. Ach, to dlouhé čekání na noc, kdy je konečně možno dosáhnout spojení s divisemi... Nebylo pro mne nic strašnějšího a víc skličujícího než tento pocit tísně a nejistoty.“

II. Zásady pro organizaci spojení v útočném boji

Organisace spojení v armádním sboru v útočném boji závisí na velmi četných podmínkách, které mají vliv na práci spojení. Nehledě na různost, mnohotvárnost a zvláštnost konkrétní situace, za které probíhá útočný boj, mají na organizaci a práci spojení vždy vliv:

- úkol armádního sboru při plnění všeobecného úkolu armády, jeho místo v bojové sestavě armády (fronty), ale také uspořádání bojové sestavy k řešení nastávajícího úkolu;
- umístění velitele armádního sboru v boji, rozmístění a uspořádání velitelských stanovišť a pozorovatelů;
- větší nebo menší přesnost ve vydávání úkolů náčelníkovi spojení, stupeň a včasnost jeho orientace o plánu boje a o zámyslu velitele vzhledem k vývoji útočného boje;
- jakost výcviku a materiálního zabezpečení spojovacích jednotek a také soulad jejich práce se štábem.

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukazují, že přihlížíme-li k uvedeným činitelům, je možno organisovat a zabezpečovat spojení za všech podmínek.

Velení v armádním sboru se organisuje různě, podle úkolů armádního sboru. Armádní sbor může za útočného boje dostat v útočném boji tyto nejcharakterističtější úkoly:

- útočit v prvním sledu armády z přímého dotyku s nepřítelem;
- nejprve postupovat v druhém sledu armády a teprve během boje v hloubce nepřátelské obrany zasáhnout do útoku;
- přejít do útoku po dlouho trvající obraně;
- přejít do útoku z chodu;
- vystřídat vyšší jednotky, které byly předtím v obraně.

Armádní sbor útočící v prvním sledu armády rozčleňuje se pro boj před zahájením útoku a útočí na protivníka z předem připraveného východiště k útoku.

Velitelská stanoviště a pozorovatelny armádního sboru a jeho divisí, se stejně jako spojovací síť, připravují předem.

V takovém případě se velitelská stanoviště a pozorovatelny značně přibližují k přednímu okraji, což dovoluje velet vojskům nejen při začátku útoku, ale ještě při proniknutí vlastních jednotek do značné hloubky nepřátelské obrany.

Velitelská pozorovatelna velitele armádního sboru bude v tomto případě ve vzdálenosti 1 km a někdy i méně od čáry fronty.

Velitelské stanoviště armádního sboru ve vzdálenosti 6 až 8 km od předního okraje.

S vývojem boje v hloubce nepřátelské obrany budou se velitelské pozorovatelny a velitelská stanoviště přemísťovat do prostorů předem určených podle plánu a zřízená spojovací síť se náležitě rozšíří. A tak počáteční rozmístění velitelských pozorovatelů a stanovišť armádního sboru a předem organizované spojení mezi nimi jsou základem pro další rozvinutí spojení při přemístění štábu kupředu.

Jiným způsobem bude organizováno velení v armádním sboru zasazeném do druhého sledu armády. Vzdálenost velitelského stanoviště bude značně větší, velitelská pozorovatelna velitele armádního sboru bude velmi často shodná s velitelskou pozorovatelnou velitele armádního sboru zasazeného do prvního sledu.

Takové rozmístění velitelské pozorovatelny a velitelského stanoviště armádního sboru druhého sledu armády způsobuje některé těžkosti při organizaci spojení, protože se spojení bude muset vybudovat v omezeném čase a často v chodu.

Armádní sbor, který je v záloze fronty, bude mít na začátku útoku spojení se štábem fronty.

Podle vývoje útočného boje bude nutné organizovat spojení podle toho, bude-li tento sbor nasazen na směr hlavního úderu, nebo bude-li nasazen do boje podle nařízení velitele fronty. V prvním případě bude sbor útočit ve směru spojovací osy armády, která provádí hlavní úder, v druhém případě musí být spojení se sborem zajištěno prostředky fronty až do čáry, kde se sbor rozvine.

Charakteristickými znaky přechodu z obrany do útoku je stanovení úzkého útočného pásma a vystřídání jednotek v dotyku. Organisace spojení za těchto podmínek vyžaduje přesného rozpočtu sil a prostředků.

Při přeskupování a vystřídání vojsk musí být zabezpečena nepřetržitá funkce spojovacích uzlů a vedení.

Typickým případem ve Veliké vlastenecké válce byla organisace spojení při útoku armádního sboru s průlomem nepřátelské pozici obrany. Organisace velení a spojení za těchto podmínek má řadu zvláštností. Nejdůležitější z nich jsou:

- oddělené rozmístění velitelského stanoviště a velitelské pozorovatelny vyžaduje zabezpečení velení z obou stanovišť a vybudování několika spojovacích uzlů;
- poměrně malá šířka útočného pásma armádního sboru při značné nasycenosti sboru posilovými prostředky vytváří velkou hustotu jeho bojové sestavy. Proto je silně ztíženo použití linkových a radiových pojitek, která jsou soustředěna na nevelkých úsecích fronty. Uvažujeme-li, že v každé divisi armádního sboru je průměrně okolo 200 radiových stanic různých typů a v posilových jednotkách více než 200 radiových stanic, bude v útočném pásmu armádního sboru soustředěno okolo 800 až 900 radiových stanic;
- velitelské stanoviště a velitelská pozorovatelna se umísťuje co možná nejbližší k vojskům, takže pojítka jsou pod silnou palbou nepřítele, a to vyžaduje učinit zvláštní opatření k zabezpečení nepřetržité funkce spojovacích uzlů a vedení;
- značné nasycení armádního sboru posilovými prostředky vyžaduje zvlášť přesné organisace součinnostního spojení;
- organisace spojení musí zajistit velení vojskům při průlomu celé taktické hloubky obrany, dát možnost rychle přeorganizovat spojovací systém při přechodu do pronásledování.

III. Pokyny náčelníka štábu armádního sboru náčelníku spojení

Plánování průlomové operace má obvykle přísně vyhraněný a centralizovaný ráz, s plným utajením úmyslu představeného velitele.

S plánem nastávající útočné operace budou obeznámeni jen velitel armádního sboru a náčelník štábu. Ostatní výkonné orgány, počítaje v to i náčelníka spojení sboru, dostanou

jen dílčí úkoly. Avšak náčelník štábu je povinen oznámit náčelníku spojení alespoň tyto údaje:

- kde bude východiště armádního sboru k útoku a dokdy musí být ukončeny ženijní práce ve východišti a dokdy má být vybudováno spojení ve východišti;
- způsob provedení vystřídání jednotek, které jsou v obraně, a základní otázky organizace spojení během střídání jednotek;
- plán práce štábu k zabezpečení velitelského průzkumu a pokyny pro výběr velitelského stanoviště a velitelské pozorovatelné;
- úkoly náčelníka spojení a důstojníků spojovacího vojska při cvičení na thema nastávajícího boje;
- pokyny k sestavení několika variant organizace spojení za útoku s rozpočtem sil a pojití;
- lhůtu k předložení informační zprávy a pro pohotovost spojovacích jednotek k splnění úkolu.

Tyto pokyny obyčejně stačí náčelníku spojení k počátečním přípravám pro útok. Konkrétní úkoly vzhledem k organizaci spojení mohou být vydány až po rozhodnutí velitele sboru.

IV. Spojení při střídání vojsk ve východišti

V údobí příprav průlomu se velitel a štáb armádního sboru ve své práci opírá o údaje, které má k dispozici od štábu armádního sboru, který bude vystřídán. Podle dohody je možno využít zřízených velitelských pozorovatelů a stanoví se způsob spojení mezi nimi a štábem.

Používá se volacích znaků telefonních stanic a ústředn a jiných pomůcek pro utajení velení.

Náčelník spojení stejně jako ostatní důstojníci štábu sboru se pozorně naučí všem údajům o nepříteli a zjistí podmínky pro organizaci spojení. Kromě toho si náčelník spojení útočícího sboru ujasní u náčelníka spojení armádního sboru, který bude vystřídán

- do jaké míry nepřítel působí na spojovací zařízení, které prostory jsou nejvíce postřelovány nepřítelem; jakým způsobem prováděl nepřítel rušení našeho radiového spojení a v kterém frekvenčním pásmu je rušení největší;
- jakých prostředků používá nepřítel k odposlouchávání rozhovorů;
- do jaké míry může být využito zřízené sítě ve prospěch velitele sboru provádějícího vystřídání;
- která vedení mohou být převzata vojsky provádějícími vystřídání;
- je-li znám stav spojovacích zařízení z území obsazeného nepřítelem.

Jakmile si náčelník spojení vyjasní všechny tyto údaje, přistupuje k organizování spojení ve východišti k útoku.

Důležitým úkolem všech orgánů spojení v tomto údobí je provedení všech opatření, která by pomohla utajit a skrýt prováděné přeskupení vojsk.

Zvláštní zřetel musí být za střídání věnován dělostřeleckému spojení a hlavně spojení s dělostřelectvem jednotek, které budou vystřídány, protože by dělostřelectva těchto jednotek bylo použito k palbě na nepřítele, který by zaútočil v době provádění střídání.

V. Příprava spojovacích jednotek

Spojovací jednotky provádějí přípravu v době, kdy divise sboru jsou ještě v prostoru soustředění.

Důstojnický sbor je přítomen při velitelském průzkumu; studuje úkol sboru, prostor nastávající činnosti, rozmístění velitelského stanoviště a velitelských pozorovatelů

sboru, podřízených jednotek, sousedů a vyšších jednotek (útvarů), s kterými je nutno zabezpečit součinnost.

Provádí se zesílený výcvik spojovacích jednotek v terénu, který se podobá terénu, v kterém bude sbor útočit.

VI. Organisace linkového spojení

Při organizaci linkového spojení za útoku armádního sboru, který předtím zaujal pozici obranu, musí náčelník spojení zabezpečit

- vybudování spojovací osy ve směru přemísťování štábu armádního sboru na celou hloubku boje;
- spojení štábu sboru se štáby podřízených, společně pracujících a sousedních vyšších jednotek na spojovacích směrech za všech období boje; při nedostatku linkových spojů zabezpečuje se linkové spojení především s divisemi, které jsou zasazeny na směru hlavního úderu;
- spojení velitelské pozorovatelny velitele armádního sboru s velitelskými pozorovatelnami podřízených divisí a také s velitelskými pozorovatelnami společně pracujících útvarů a vyšších jednotek;
- vytvoření potřebných záloh k organizování spojení při změně situace a při změnách v podřízenosti divisí během boje;
- ochranu spojovacích uzlů, stanic a vedení před působením nepřítele;
- provádět opatření, jimiž se zvyšuje stálost linkového spojení;
- nepřetržitost spojení při přemísťování štábu a velitelské pozorovatelny.

Způsob organizace spojení po spojovací ose a spojovacích směrech je nutno pokládat za nejlépe vyhovující a odpovídající požadavkům velení.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války úplně potvrdily toto tvrzení. Spojovací osa se buduje po ose přemístění štábu a je oporou celého linkového systému. Velitelům spojovací osy se určuje zpravidla nejschopnější důstojník. Spojovací osa se buduje ve výchozí, při boji v hloubce a pronásledování.

Výchozím bodem spojovací osy je druhý sled štábu armádního sboru a dovede se až na čáru umístění velitelů pluků ve směru přemísťování štábu sboru.

Spojovací osa se buduje obvykle osovým kabelem nebo drátovým vedením na tyčích. K vytvoření oklikových spojení při poškození jednotlivých úseků spojovací osy zavádějí se do mezistanic na spojovací ose přípojná vedení od spojovacích směrů za divisemi prvního sledu.

Velitelské spojení

a) Spojení s armádou je zřizováno silami a pojítky náčelníka spojení armády, spojovacími směry po linii štábu a velitelských pozorovatelů. Spojovací směr od štábu armády ke štábu sboru se prodlužuje na velitelskou pozorovatelnu velitele sboru a končí na čáře umístění velitelů divisí. Tento směr je stavěn osovým kabelem nebo drátovým vedením na tyčích a umožňuje telefonní a telegrafní rozhovory.

Spojovací směr od velitelské pozorovatelny armády se staví přímo na velitelskou pozorovatelnu sboru, je vybudován polním kabelem a umožňuje přímé telefonní rozhovory mezi velitelem armády a velitelem sboru.

b) Linkové spojení s divisemi prvního sledu organizuje se po spojovacích směrech od velitelského stanoviště sboru k velitelským stanovištům divisí. Vedení, kterých je využito pro telegraf i telefon a která jsou stavěna osovým kabelem nebo polním drátem na tyčích, rozvíjejí se až na úroveň velitelských stanovišť pěších pluků. K získání oklikových spojů zřizují se přípojná vedení od štábu divisí k mezistanicím na spojovací ose. Spojovací směry

za divisemi prvního sledu se kromě pronásledování budují na celou hloubku boje. Při pronásledování se budují jen přípojná vedení od štábů divisí k mezistanicím na spojovací ose.

c) S divisí druhého sledu (je to zpravidla mechanisovaná divise) se udržuje ve východišti spojení po spojovacím směru od štábu armádního sboru ke štábu divise. Za útoku až do doby zasazení divise do boje a v průběhu boje se divise druhého sledu připojuje na vedení spojovací osy. Opožďuje-li se budování spojovací osy, udržuje se spojení jen radiem.

d) Po linii velitelských pozorovatelů organisují se zvláštní spojovací směry od velitelské pozorovatelné armádního sboru k velitelským pozorovatelnám divisí. Tyto směry jsou zpravidla stavěny po polním kabelem. Umožňují veliteli sboru přímé telefonní rozhovory s veliteli divisí.

e) Linkové spojení s podřízenými pluky uskutečňuje se přes spojovací uzly divisí.

f) Organisace linkového spojení při přemísťování velitelského stanoviště a pozorovatelné: Rozhodnutí velitele armádního sboru předvídá osu přemístění štábů a udává orientačně prostory, kde budou v průběhu boje zřízeny. Zvláštní péči věnují náčelník štábu a náčelník spojení udržení nepřetržitého velení při přemísťování velitelského stanoviště a velitelské pozorovatelné. Velitel armádního sboru přede zpravidla na novou velitelskou pozorovatelnou až tehdy, kdy se přemístí vpřed velitelé divisí a když je spojení na nové velitelské pozorovatelné velitele armádního sboru v pohotovosti.

Součinnostní linkové spojení

Součinnostní linkové spojení musí zajišťovat

- součinnost se sousedními sbory a rychlými vyššími jednotkami;
- součinnost dělostřelectva s ostatními druhy vojsk;
- součinnost letectva s pěchotou, tanky a dělostřelectvem;
- velení tankové záloze velitele armádního sboru a součinnost tanků s ostatními druhy vojsk.

a) Součinnostní linkové spojení se sousedem se zřizuje ve východišti i při rozvinutí útoku, jedním telefonním vedením obyčejně z polního kabelu. Spojení se zřizuje prostředky pravého souseda k levému, není-li nařízeno jinak. Součinnostní linkové spojení s armádní rychlou skupinou se udržuje podle pokynů štábu armády.

b) Při organisování spojení v dělostřelectvu a při organisování jeho součinnostního spojení s jinými druhy vojsk je nutno mít na zřeteli možnost centralisovaného velení za dělostřeleckého útoku a přechod k decentralisovanému velení při činnosti pěchoty a tanků v hloubce nepřátelské obrany. Spojení velitele sboru s velitelem dělostřelectva sboru se zabezpečuje tím, že se jejich pozorovatelny umísťují zpravidla zcela blízko sebe a že se spojovací uzly obou velitelů vždy spojují nejméně jedním telefonním vedením. Velitel dělostřelectva sboru udržuje linkové a radiové spojení s velitelem dělostřelectva armády a s armádní dělostřeleckou skupinou a rovněž spojení s veliteli dělostřelectva divisí, s velitelem dělostřelecké skupiny určené k průlomu, s podskupinami dalekonosného dělostřelectva a dělostřelectva pro ničení i při jejich společném rozložení. Kromě toho velitel dělostřelectva sboru má linkové spojení s velitelem protiletcké a protitankové zálohy sboru.

Součinnostní linkové spojení dělostřelectva s ostatními druhy vojsk uskutečňuje se přes vševojskový spojovací uzel.

c) Při organisaci součinnostního linkového spojení s letectvem je nutno zabezpečit

- spolehlivé spojení s bojovým letectvem, které působí v úseku sboru (velitel vyšší letecké jednotky podporující útok sboru dle na velitelském stanovišti armádního sboru; spojení se uskutečňuje přes spojovací uzel na velitelském stanovišti armády);
- linkové spojení s letišti (organisuje se přímo pojitky sboru nebo prostřednictvím štábu armády);

— linkové spojení od velitelského stanoviště ke kontrolnímu propouštěcímu místu; zřizuje se k němu jedno telefonní vedení z polního kabelu z prostředků sboru.

d) Linkové spojení s tankovou zálohou se zřizuje prostředky sboru ve východišti útoku po spojovacím směru od štábu sboru ke štábu tankové zálohy. Součinnostní linkové spojení tanků a dělostřelectva provádí se ve východišti přes spojovací uzel armádního sboru.

Závěr k organizaci linkového spojení

a) V armádním sboru se organizuje linkové spojení ve všech údobích útočného boje. Ve východišti je linkové spojení široce rozvinuté a je hlavním pojítkem, protože plně zabezpečuje veliteli a jeho štábu možnost velení vojskům.

b) Hlavním způsobem organizace spojení je organizace spojení po spojovacích směrech a po spojovací ose. Tímto systémem se spojení organizuje ve východišti a při boji v hloubce nepřátelské obrany. Při přechodu k pronásledování organizuje se spojení jen po spojovací ose.

c) Při střídavém přemísťování velitelských stanovišť a velitelských pozorovatelů máme plnou možnost zachovat nepřetržitost velení i při postupu do značné hloubky.

d) Nepřetržitosti linkového spojení se dosahuje jeho správnou organizací a opatřeními k ochraně vedení a spojovacích uzlů před nepřátelskou palbou, t. j. zřízením úkrytů pro spojovací uzly, stavbou vedení stranou od silnic, v zákopech, spojovacích zákopech a ve speciálně vyrytých příkopech a správnou organizací exploatační služby.

e) Náčelník spojení musí včas dostat od náčelníka štábu pokyny k organizaci spojení a být vždy dobře seznámen se situací na frontě. Jenom při splnění těchto podmínek může náčelník spojení s přidělenými důstojníky zabezpečit včasné a nepřetržité spojení i při nejnečekanějších změnách situace.

Správný rozpočet sil a prostředků, manévr pojítky, vytvoření, správné rozdělení a použití záloh, tvůrčí a iniciativní práce důstojníků-spojařů, to vše je předpokladem pro spolehlivou a nepřetržitou práci linkového spojení.

VII. Organizace radiového spojení

1. V soustavě spojení armádního sboru v útočném boji má radiové spojení mimořádně velký význam. V různých údobích boje se používá radiového spojení různou měrou.

V přípravném údobí a ve východišti je vysílání radiových stanic zakázáno, avšak všechny stanice jsou v plné pohotovosti.

Zahájení vysílání se obvykle povoluje:

- a) v dělostřeleckých sítích: se zahájením dělostřelecké přípravy,
- b) ve vševojskových sítích: se zahájením zteče,
- c) v tankových sítích: při zasazování tanků do útoku,
- d) v ostatních sítích: se zahájením všeobecného útoku.

Provoz se i v těchto případech zahájí jen při přerušení linkového spojení nebo při přetížení linkové sítě hovory.

Při vyražení pěchoty a tanků začnou pracovat i malé vojskové radiové stanice. Zahájení provozu na radiových stanicích začíná obvykle na stupni prapor — rota a pluk — prapor.

Divisní a sborové radiové sítě v této etapě pracují velmi málo, protože se velení uskutečňuje pomocí linkových pojítek. Při boji v hloubce nepřátelské obrany, když započne přemísťování velitelských stanovišť a velitelských pozorovatelů roste význam radiového spojení víc a více.

A tak radiového spojení, které bylo v údobí příprav zakázáno a v začátku útoku ho bylo málo použito, začíná se při boji v hloubce nepřátelské obrany a při pronásledování velmi široce používat. V této době je radiové spojení hlavním prostředkem velení.

Organisace radiového spojení v útočném boji závisí na mnoha příčinách; musí však zajistit spojení za libovolných podmínek.

Ztratit radiové spojení není dovoleno.

Zvlášť velký zřetel musí být věnován organisaci součinnostního radiového spojení.

2. Radiové spojení se zpravidla organisuje ze dvou radiových uzlů z nichž jeden je na velitelském stanovišti a druhý na velitelské pozorovatelně.

Velitelské radiové spojení

Radiové spojení s velitelstvím armády se zabezpečuje na 2 až 3 spojích — v radiových sítích a po radiových směrech, které organisuje náčelník spojení armády. Při tom musí být štábní síť na velitelském stanovišti a radiová síť velitele armády na velitelské pozorovatelně armádního sboru. Tato organisace je nejvýhodnější, protože může nejlépe zabezpečit nepřetržitost spojení i při přemísťování velitelského stanoviště nebo velitelské pozorovatelně.

Jako záložních spojů může být použito radiových sítí velitele dělostřelectva armády a jeho štábu, po případě i radiových sítí druhů vojsk (tankových, leteckých).

Radiové spojení štábu sboru, který útočí ve směru hlavního úderu, se štábem armády se zabezpečuje na samostatném radiovém směru. Při nedostatku radiových stanic u sboru zabezpečí armáda tento radiový směr svým personálem a radiovou stanicí.

Radiové spojení s podřízenými divisemi se organisuje na dvou spojích, a to jednak v radiové síti velitele, jednak v síti štábu armádního sboru. Kromě toho může být spojení s jednou z divisí (zpravidla mechanisovanou divisí) zabezpečeno samostatným radiovým směrem.

Radiového spojení s veliteli pěších pluků může velitel armádního sboru dosáhnout svou osobní radiovou stanicí tím, že vchází do radiových sítí velitelů divisí pro spojení s veliteli pěších pluků.

Je nutno pamatovat též na možnost zřízení radiového spojení po samostatných radiových směrech s vyššími jednotkami, které dostaly během boje zvláštní úkoly.

Součinnostní radiové spojení

Součinnostní radiové spojení musí zabezpečovat

- spojení s rychlými vyššími jednotkami zasazenými do průlomu v úseku armádního sboru,
- spojení se sousedními sbory,
- součinnostní spojení s armádní dělostřeleckou skupinou podporující útok sboru,
- součinnost dělostřelectva s ostatními druhy vojsk,
- velení tankové záloze velitele sboru a součinnost tanků s ostatními druhy vojsk,
- spojení s bojovým letectvem na letištích a ve vzduchu,
- spojení s průzkumným letectvem,
- spojení s leteckým výsadkem.

Radiové spojení s armádní nebo frontovou rychlou skupinou v době její činnosti v útočném pásmu sboru se organisuje podle pokynů štábu armády — nejčastěji v součinnostní radiové síti štábu armády, kam sbor vchází svou radiovou stanicí.

Radiové spojení se sousedními sbory, které patří do sestavy armády, uskutečňuje se v součinnostní radiové síti armády. Spojení se sousedním sborem, který patří do sestavy sousední armády téže fronty, je nejlépe organisovat po samostatném radiovém směru. Na stycích dvou front se spojení mezi sbory organisuje po zvláštní frontové součinnostní radiové síti, která se organisuje podle nařízení a prostředky toho, kdo je odpověden za styk.

Součinnostní radiové spojení mezi divisemi téhož sboru se organizuje po součinnostní radiové síti štábu armádního sboru, kam vchází radiové stanice divisi a kontrolní přijímače na velitelském stanovišti a velitelské pozorovatelně armádního sboru.

Součinnostní radiové spojení s armádní dělostřeleckou skupinou se uskutečňuje po radiové síti velitele dělostřelectva sboru. V této radiové síti se rovněž uskutečňuje součinnostní radiové spojení s veliteli dělostřelectva divisi, s velitelem dělostřelecké skupiny určené k průlomu, s podskupinami dalekonosného dělostřelectva a dělostřelectva pro ničení.

Spojení velitele sboru s velitelem dělostřelectva sboru se zabezpečuje osobním stykem na společné velitelské pozorovatelně.

K zabezpečení součinnostního spojení tanků a dělostřelectva se vysílají předsunutí dělostřelečtí pozorovatelé do bojové sestavy tankových jednotek, kteří pracují na vlně dělostřelectva. Kromě toho se na velitelských pozorovatelnách dělostřeleckých jednotek určují zvláštní přijímače, které naslouchají na vlně tanků.

U velitele dělostřelectva sboru, velitelů dělostřelectva divisi, velitelů dělostřeleckých podskupin určených k průlomu a u dalekonosného dělostřelectva zřizují se přijímače včleněné do radiové sítě tankové zálohy.

Je-li dostatečný počet přijímačů, určí se na velitelském stanovišti a na velitelské pozorovatelně velitele dělostřelectva sboru přijímač pro poslech signálů průzkumného letectva.

Součinnostní radiové spojení štábu armádního sboru s tankovou zálohou se v boji uskutečňuje nejméně na dvou spojích. První spoj je v radiové síti velitele sboru, kam se zapojí radiová stanice velitele tankové zálohy. Druhý spoj je po radiové síti štábu, kam se zapojí štáb tankové zálohy. Kromě toho pracuje zpravidla jedna radiová stanice velitele tankové zálohy v radiové síti velitele tankového a mechanisovaného vojska sboru. V radiových sítích velitele a štábu sboru se uskutečňuje též součinnostní spojení divisi s tankovou zálohou.

Je-li na velitelské pozorovatelně styčný důstojník od tanků, vstupuje jeho radiová stanice do tankové radiové sítě.

Při organisaci součinnostního spojení s letectvem je nutné zabezpečit radiové spojení s bojovým letectvem, které působí v úseku sboru, aby bylo možno dodávat mu úkoly i za letu.

Velitel vyšší letecké jednotky podporující útok sboru nebo letecký styčný orgán dle na velitelském stanovišti nebo přímo na velitelské pozorovatelně sboru. Má svou vlastní radiovou stanici, kterou udržuje spojení s letištěm a s letectvem ve vzduchu.

Velitel letecké vyšší jednotky nebo letecký představitel u sboru udržuje radiové spojení se styčnými důstojníky letectva, kteří jsou ve štábech divisi, na radiových sítích a směrech sboru.

Tanková záloha udržuje spojení s letectvem ve vzduchu na vlně letectva.

Spojení s leteckým průzkumem se organizuje podle pokynů štábu armády (fronty). K přijímání hlášení leteckého průzkumu se zřizuje na velitelském stanovišti a na velitelské pozorovatelně velitele sboru přijímač naladěný na vlnu radiové sítě leteckého průzkumu.

Součinnostní spojení s leteckým výsadem se zřizuje podle pokynů štábu, jenž organisuje výsadek.

K zabezpečení radiového spojení pro případ ztráty spojení sboru s armádou zřizuje fronta záložní radiovou síť. Do této záložní radiové sítě vcházejí radiové stanice sboru k obnovení radiového spojení s armádou.

Rozhlášení signálů hlásné služby uskutečňuje se po všech radiových sítích. Na velitelské pozorovatelně a na velitelském stanovišti armádního sboru určují se přijímače pro poslech na vlně armádní hlásné služby.

Závěr k organizaci radiového spojení

a) Používání radiového spojení ve východišti a v počátečním údobí útoku je omezeno, avšak nabývá velké důležitosti v průběhu boje v hloubce.

Radiové spojení musí zabezpečit velení z dvou bodů (velitelské pozorovatelny a velitelského stanoviště), při čemž není přípustná ztráta radiového spojení za žádné sebesložitější situace, zejména však, nefunguje-li žádné linkové spojení.

b) Jenom správně provedený rozpočet radiových pojítek a vhodné manévrování jimi může zabezpečit nepřetržitost radiového spojení.

VIII. Spojení pohyblivými pojítky

Pohyblivých pojítek se používá ve všech údobích útočného boje. Při organizování spojení pohyblivými pojítky je nutno

- rozvrhnout pojítka k zabezpečení spojení do celé hloubky boje;
- zabezpečit pohyblivými pojítky především hlavní směr a směry, které jsou nejméně vybaveny jinými pojítky;
- připravit prostředky k zřízení předsunutých podacích stanic;
- vytvořit zálohu pohyblivých pojítek.

Ve východišti k útoku se používá pohyblivých pojítek ke spojení se štábem armády (prostředky armády) a se štáby podřízených, společně pracujících a sousedních vyšších jednotek. Hlavní podací stanice se zřizuje na velitelském stanovišti sboru. Opouští-li velitel sboru velitelské stanoviště nebo velitelskou pozorovatelnu doprovázejí ho vždy kromě osobní radiové stanice i pohyblivá pojítka.

V druhém sledu štábu sboru se zřizuje týlová podací stanice.

Předsunutá podací stanice se zřizuje obvykle v prostoru velitelské pozorovatelny velitele armádního sboru. Při rychlém postupu a při pronásledování je nutno doplnit předsunutou podací stanici pojítky, aby mohla zabezpečit rychlé doručování zpráv.

Největší zatížení pohyblivých pojítek bude při boji v hloubce nepřátelské obrany a při pronásledování.

Styčný důstojník od podřízených a společně pracujících útvarů a vyšších jednotek se hlásí u náčelníka operačního oddělení, který řídí jejich práci.

Styčný důstojník zabezpečuje včasné a správné dodání bojových rozkazů a jiných důležitých bojových dokumentů podřízeným štábům.

Abyste byla zabezpečena nepřetržitost spojení při změně velitelského stanoviště, odešlou se včas na nové velitelské stanoviště pohyblivá pojítka a výpravčí, kteří tam uvedou v činnost podací stanice.

Podací stanice na dřívějším velitelském stanovišti zůstává v činnosti až do okamžiku odchodu důstojníka štábu, který tam byl ponechán po odjezdu operační skupiny štábu sboru.

Jsou-li sboru přiděleny spojovací letouny, používá se jich ke spojení se štábem armády, se štáby divisí a se sousedy.

IX. Celkový závěr

Správně provedený rozpočet spojovacích sil a pojítek, určení spojovací zálohy a dovedné manévrování pojítky může zabezpečit skutečně nepřetržité velení za jakékoli bojové situace.

Soudruh Stalin ve svém pojednání „Nový pochod Dohody proti Rusku“ theoreticky pojednává o otázce směru hlavního úderu:

„Ve válce a zvláště v občanské válce závisí velmi často úspěch rozhodující o vítězství na správné volbě toho prostoru, odkud jste rozhodnutí zasadit nepříteli a dále rozvinout hlavní úder.“

Polní řád čs. armády říká:

„Na rozhodujícím směru je nutno soustředit nejen hlavní síly, ale na vrub podružných směrů i hlavní část prostředků materiálního zabezpečení.“

Z toho pro náčelníka spojení vyplývá, že musí na spojovací osu, která zpravidla prochází ve směru hlavního úderu, určit maximum spojovacích sil a pojítek. Spojovací osa musí být zabezpečena silami s pojítky do celé hloubky denního úkolu armádního sboru.

Spojení v armádním sboru za útoku nesmí být prováděno šablonovitě, stejně jako nemůže být šablonovitě organisován sám útok sboru a velení vojskům při útoku.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války ukazují, že způsoby organisace spojení při různých útočných operacích byly různé. Také útočný boj se vyvíjel svým způsobem, a tedy i systém velení vojskům byl v každé operaci uspořádáván svým způsobem podle plánovaného a skutečného průběhu útočné operace.

Od spojení se při útoku armádního sboru vyžaduje velická pružnost. Spojení musí být organisováno tak, aby velení vojskům bylo zabezpečeno za všech podmínek.

